

Kunnanhallitus	§ 62	18.02.2013
Kunnanvaltuusto	§ 18	04.03.2013

Punkalaitumen kunnan lausunto kuntarakennelakiluonnoksesta

Khall 18.02.2013 § 62

Valmistelija: kunnanjohtaja Lauri Inna

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen hallitusohjelman mukaan hallitus toteuttaa koko maan laajuisen kuntauudistuksen, jonka tavoitteena on vahvoin peruskuntiin pohjautuva elinvoimainen kuntarakenne.

Kuntauudistuksen toteuttamiseksi hallitus on valmistellut uutta kuntarakennelakia. Myös kuntalakia sekä valtioneusuuksia ja sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskeva lainsäädäntö sekä kuntien tehtävät ovat tarkastelun ja uudistuksen kohteena.

Valtiovarainministeriö on pyytänyt kunnilta lausuntoa lakiluonnoksesta yleisesti sekä erityisesti lausumaan seuraavista kysymyksistä:

- selvitysvelvollisuudesta, selvityspenusteista (ml. poikkeuspenteista) ja selvitysvelvollisuuden sisällöstä;
- esityksen sisältämistä määrääjoista ja menettelyistä;
- valtioneuvoston toimivallasta päättää kuntajaon muuttamisesta;
- yhdistymisavustuksien ehdoista ja määrästä;
- sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien turvaamisesta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta koskevien linjausten mukaisesti.

Kunnan luottamusjohto on valmistellut asiaa kunnanjohtajan alustamana 16.1.2013 sekä 29.1.2013. Lausunnot tulee toimittaa 7.3.2013 mennessä.

Esitys annettavasta lausunnosta on esityslistan liitteenä.

Esittelijä:

Kunnanhallitus päättää esittää kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy liitteenä olevan lausunnon kuntarakennelaista.

Päätös:

Keskustelun jälkeen esittelijä muutti esitystä. Kunnanhallitus hyväksyi esittelijän muutetun esityksen, joka on liitteenä.

Kvalt § 18

Päätös:

Kunnanvaltuusto hyväksyi kunnanhallituksen esityksen.

Otteen oikeaksi todistaa

PUNKALAITUMEN KUNTA

OTE PÖYTÄKIRJASTA

Kunnanhallitus	§ 62	18.02.2013
Kunnanvaltuusto	§ 18	04.03.2013

Punkalaitumella 7.3.2013

pöytäkirjanpitäjä

Valtiovarainministeriö

valtiovarainministeriö@vm.fi

Punkalaitumen kunnan vastaus valtiovarainministeriön lausuntopyyntöön kuntarakennelain luonnoksesta

1. Yleistä

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen hallitusohjelman mukaan hallitus toteuttaa koko maan laajuisen kuntauudistuksen, jonka tavoitteena on vahvoin peruskuntiin pohjautuva elinvoimainen kuntarakenne.

Kuntauudistuksen toteuttamiseksi hallitus on valmistellut uutta kuntarakennelakia. Myös kuntalakia sekä valtiosuusia ja sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskeva lainsäädäntö sekä kuntien tehtävät ovat tarkastelun ja uudistuksen kohteena.

Nyt kyseessä oleva kuntarakennelakiluonnos on valmisteltu hallituksen linjausten pohjalta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi nykyistä kuntajakolakia, ja samalla lain nimi muutettaisiin sen sisältöä paremmin kuvaavaksi kuntarakennelaksi. Lakiin lisättäisiin määräaikaisten säännökset kuntien selvitysvelvollisuudesta, selvityspäätteistä ja niistä poikkeamisesta, sekä muutettaisiin kuntien yhdistymisen taloudellista tukea koskevia säännöksiä. Lisäksi ehdotetaan kielilain muuttamista eräiltä osin.

Valtiovarainministeriö on pyytänyt muun muassa kunnilta lausuntoa lakiluonnoksesta yleisesti sekä erityisesti lausumaan seuraavista kysymyksistä:

- selvitysvelvollisuudesta, selvityspäätteistä (ml. poikkeuspäätteistä) ja selvitysvelvollisuuden sisällöstä;
- esityksen sisältämistä määräajoista ja menettelyistä;
- valtioneuvoston toimivallasta päättää kuntajaon muuttamisesta;
- yhdistymisavustuksien ehdoista ja määrästä;
- sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien turvaamisesta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta koskevien linjausten mukaisesti.

2. Lausunto lakiluonnoksesta yleisesti

Kuntajaon muuttamisen edellytysten tulisi jatkossakin edistää kuntarakenteen kehittämistä parantaen kunnan toiminnallisia ja taloudellisia edellytyksiä tuotta palveluita sekä kehittää alueen asukkaiden ja elinkeinotoiminnan toimintamahdollisuuksia. Kuntarakennelain tulisi mahdollistaa joustava rakenteellinen järjestäytymismahdollisuus myös alle 20 000 asukkaan kunnille.

Nykyisen hallituksen hallitusohjelma noudattaa ajatusta, jonka mukaisesti kuntauudistus kokonaisuudessaan kulkee kuntarakennelaki edellä, ja sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskeva kokonaisuudistus kuntarakenteen jäljessä. Uudistuksen lainsäädännöllinen etenemisjärjestys johtaa osaltaan epävarmuuteen siitä, miten keskeneräinen sote-uudistus tulee toteutumaan mahdollisen uuden kuntarakenteen ehdoilla. Sote-uudistuksen osalta kuntarakenneuudistuksessa tavoiteltu minimissään 20 000 asukkaan vahvan peruskunnan väestöpohja ei asiantuntijalausuntojen mukaan ole lainkaan riittävä tulevien vahvojen sote-alueiden perustaksi. Tällöin lakiluonnoksessa rajattu niin sanotun vahvan peruskunnan väestöpohja ei kuitenkaan turvaisi riittävää kantokykypohjaa sote-uudistuksen näkökulmasta. Koska kuntarakennelaissa tavoiteltu väestöpohja ei jatkossa turvaisi yhtenäistä sote-rakennetta, johtaisi lakiluonnoksen mukainen uudistus edelleen kuntayhtymien toimintamallin jatkumoon, ja tavoite todellisesta uudistuksesta jäisi perusajatuksesta keskeneräiseksi.

Yleiseltä osin voidaan siis sanoa lakiluonnoksen tavoitteellisuuden olevan vähäinen suhteessa siihen, mitä keskusteluissa esille nousseiden arvioiden mukaisesti voidaan pitää vahvan peruskunnan määritelmänä sote-kantokykytekijöiden osalta.

Yleisluontoisena kritiikkinä lain tavoitteellisuudesta voidaan esittää sen vähäinen merkittävyys suhteessa jo toteutettujen PARAS-lain vaatimuksiin. Esimerkiksi Punkalaitumen kunnassa on vuoden 2009 alusta, sosiaalitoimi mukaan lukien täysimääräisesti vuoden 2013 alusta, toteutettu sote-palveluiden tuottaminen vastuukunta-mallin mukaisella PARAS-lain vaatimukset täyttävällä yhteistoiminta-alueella. Tätä ennen palvelut tuotettiin osana kuntayhtymää. Nyt lausuntoa uudesta rakennelaista vaaditaan tilanteessa, jossa voimassaolevan sote-rakenteen kokemuksia on vielä mahdoton arvioida ja hyödyntää täysimääräisesti. Vasta nykyisen järjestelmän vahvuuksien ja heikkouksien tullessa esiin pitäisi arvioida kuntarakennelain mukaisen vahvan peruskuntamallin tarkoituksenmukaisuutta. Lakiluonnoksen mukaan taloudeltaan ja toiminnaltaan terveiden pienten kuntien rahoitus- ja järjestämisvastuu peruspalveluista otettaisiin pois ilman tämänkaltaista, kattavaa arviota. Tämän vuoksi Punkalaitumen kunta yhtyy Kuntaliiton kuntajohtajilla teettämän kyselyn tulokseen, jonka mukaan 64 prosenttia kuntajohtajista ei pidä uudistusta tarpeellisena vielä 2013–2016 valtuustokaudella.

Tiivistelmä:

Punkalaitumen kunta esittää kriittisen kantansa valtiovarainministeriön kuntarakennelain luonnokseen vastaamalla ministeriön esittämiin erilliskysymyksiin.

Lisäksi Punkalaitumen kunta esittää lakiluonnosta koskevana yleisluontoisena kritiikkinä vaikutelman lain hengestä. Perustuslain mukaan Suomi jakaantuu kuntiin, joiden hallinnon tulee perustua kunnan asukkaiden itsehallintoon. Kuntarakennelain luonnos on kirjoitettu muotoon, jolla koetellaan Suomen kansalaisiin vahvasti juurrutettua käsitystä kuntien itsemääräämisoikeudesta.

3. Lausunto lakiluonnoksen selvitysvelvollisuudesta, selvitysperusteista (ml. poikkeusperusteista) ja selvitysvelvollisuuden sisällöstä

Lakiluonnos on kirjattu siten, että valtaosa kunnista joutuu laatimaan selvityksen ja toimeenpanemaan prosessin kuntarakenteensa osalta. Vaatimuksesta aiheutuvan tilanteen vaikutusta ja tarkoituksenmukaisuutta on vaikea ennalta arvioida. Tosin esimerkiksi Punkalaitumella vaatimus johtaa tilanteeseen, jossa Pirkanmaan maakunnan keskeinen yhteistyökunta Sastamala ei ole velvollinen selvittämään omaa kuntarakennettaan, mutta Satakunnassa sijaitseva Huittinen taas on väestörakenteensa perusteella. Toisaalta ns. selvitysalueiden ulkopuolelle jäävät kunnat, jotka muodostaisivat toiminnallisen kokonaisuuden viereisen kunnan kanssa, ovat edellä mainitulla perusteella velvoitettuja selvittämään kuntien yhdistymistä. Täten luonnoksen 1 a luvun 4 b § vaikuttaa kovin tulkinnanvaraiselta, eikä löyhästi tulkittuna sulje pois ketään.

Lakiluonnoksen palveluiden järjestämistä edellyttävä, minimissään 20 000 asukkaan väestöpohja on hyvin kategorinen sekä sote-uudistuksen aikana kyseenalaistettu raja. Raja yksiselitteisesti poistaa pieniltä kunnilta mahdollisuuden toteuttaa, arvioida ja kehittää nyt aikaansaatu sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevaa kuntayhteistyötä mikäli palveluiden järjestämis- ja rahoitusvastuu poistettaisiin.

Kunnan taloudellisen tilanteen perusteella vaadittu selvitysvelvollisuus (4 e §) on perusteltu seudullisesta ja alueellisesta näkökulmasta.

Selvitysperusteesta poikkeaminen on kirjattu luonnokseen lähtökohtaisesti jo poissuljettuna mahdollisuutena pienen kunnan näkökulmasta. Vaatimus vastata palveluiden järjestämisestä ja tuottamisesta vaatii tarkennusta kuntayhteistyön osalta. Kirjaus selvitysalueesta poikkeamisesta, jos kunnalla on edellytykset vastata palveluiden järjestämisestä ja tuottamisesta, on merkityksellinen, jos toisaalta ehtona vaaditaan että kunta on 4 §:ssä säädetyt kuntajaon muuttamisen edellytykset täyttävä vaihtoehtoinen toiminnallinen kokonaisuus.

Lakiluonnoksen kirjaus veloitteesta tehdä yhdistymisesitys on oikeutetusti herättänyt keskustelua ja kysymyksiä ns. pakkoliitoksista. Kun yhdistymisesitykseen liitetään valtiosuuksien vähenemisen taloudellisten korvausten saaminen vuoden 2019 loppuun saakka, uuden valtiosuuslain voimantulo 2015 sekä liittymisavustukset, esitykset tehdään pienissä kunnissa kuin pakon edessä ja maininnat lähidemokratian vahvistamisesta muuttuvat keskusteluksi näennäisdemokratiasta.

Yhdistymisesitysten toimeenpanemiseksi lakiin on kirjattu vahva kausaliteetti niistä toimenpiteistä, joilla valtio voi kunnanvaltuuston yhdistymisesityksen vastustamisesta huolimatta toteuttaa kuntien yhdistymisen. Tämän vuoksi Punkalaitumen kunta odottaa perustuslakivaliokunnan lausuntoa lakiluonnoksen vaikutuksista kuntien itsemääräämisoikeuteen.

4. Lausunto lakiluonnoksen määräajoista ja menettelyistä

Lakiluonnos on laadittu ajatukselle kuntaliitosten toteuttamiseksi vuosien 2013 – 2017 välisenä aikana. Kokonaisaikataulu on valtuustokauden näkökulmasta ehjä ja tämän pidempi aika lain toimeenpanon kannalta ei olisi enää tarkoituksenmukainen. Sen sijaan rakennelain kommentoinnin sekä selvitysprosessin toteuttamisen aikataulu uuden valtuustokauden alussa annetun aikataulun puitteissa on epätarkoituksenmukainen. Lakiluonnos olisi tullut käsitellä jo aiemmin siten, että uuden valtuustokauden perusteet ja suunta kunnissa olisi ollut lähtötietojen osalta nykyistä selkeämpi. Rakennelain aikataulun osalta ollaan tilanteessa, jossa lakiluonnoksen kommentointi ajaa kuntien omaehtoisen strategisen suunnittelun edelle. Uuden valtuustokauden strategiatyö painottuu välttämättä liialti kuntarakenteen ehdoilla tehtävään tulevaisuussuunnitteluun ja jättää kuntalaisen roolin sekä asiakkuuden näkökulman toissijaiseen asemaan. Aikataulusuunnittelussa ei ole osattu tehdä kokonaisvaltaista arviota kuntien tilanteesta vasta muutettujen sote-yhteistyömuotojen aloittamisesta PARAS-hankkeen vaatimusten jälkeen sekä uuden valtuustokauden alkamisesta. Tässä saattaa olla osa syy kuntajohtajien suhtautumisessa rakenneuudistukseen epätarkoituksenmukaisena 2013–2016 aikavälillä.

Myös määrääjat 30.11.2013 selvityskumppaneista sekä 1.4.2014 tulevat vastaan liian nopeasti, mikäli kunta on tilanteessa, jossa sen tulisi selvittää ja aidosti vertailla mahdollisuuksia esimerkiksi kahden tai useamman selvityssuunnan osalta.

Lisäksi valtiovarainministeriön perehtymis- ja arvioimisaikataulu mm. kuntien antamien lausuntojen osalta on epäuskottava, mikäli laki astuisi voimaan kesällä 2013. Punkalaitumen kunnan luottamusjohto esitti rakennelakiluonnoksesta antamissaan kommentteissa huolensa siitä, miten valtio on kyennyt arvioimaan tietoja tähän mennessä tehdyistä kuntaliitoksista ja onko tietoja tarpeeksi. Aikataulun kiireellisyydestä antaa viitettä myös se, että hyvin vähän on ollut keskustelua ja ylipäättään tietoa tarjolla rahasta ja taloudellisista tavoitteista kuntarakennneuudistukselle, ja valtionosuusuudistus tuottaa vielä toistaiseksi enemmän kysymyksiä kuin vastauksia.

5. Lausunto valtioneuvoston toimivallasta päättää kuntajaon muuttamisesta

Perustuslain mukaan Suomi jakaantuu kuntiin, joiden hallinnon tulee perustua kunnan asukkaiden itsehallintoon. Rakennelakiluonnos sen sijaan korostaa valtioneuvoston toimivaltaa kunnan oman päätöksenteon sijaan tilanteessa, jossa valtuusto vastustaisi yhdistymisesitystä.

Perustuslain mukaan kuntien hallinnon yleisistä perusteista ja kunnille annettavista tehtävistä säädetään lailla. Kuntarakennelain kanssa samanaikaisesti ollaan uudistamassa sekä kuntalakiä että valtionosuuslainsäädäntöä. Tähän mennessä saatujen tietojen mukaan kuntalaki säilyisi jatkossakin kuntien hallintoa, organisaatiota ja toimintaa ohjaavana yleislakina, jolloin sekä rakennelaki että valtionosuuslaki todellisuudessa määräisivät kuntien tulevaisuudesta.

Perustuslain mukaan kunnilla on verotusoikeus. Verotusoikeuden näkökulmasta on perusteltua, että sen mukana kulkee velvollisuus järjestää ja tuottaa palveluita. Toistaiseksi vaikuttaa siltä, että sote-uudistuksen seurauksena alle 20 000 asukkaan kunnilta poistetaan velvollisuus järjestää, tai ainakin tuottaa perustason sote-palveluita, joten kuntarakennelakiluonnoksen valtioneuvostolle antama toimivalta on linjassa tämän kantokyyarvioihin perustuvan linjauksen kanssa.

Valtioneuvoston odotetaan selvittävän ja viestivän kuntarakennelain perustuslain mukaisuudesta. Ilman tätä viestiä luottamus valtioneuvoston toimiin lainmukaisen toimivallan käyttöön myöhemmissä vaiheissa on vähäinen.

Erillisen kuntajakoselvittäjän rooli, asema ja toimivalta on kirjattu luonnokseen selkeästi. Kuntajakoselvittäjän vahvuus olisi se, että hän ei katsoisi asiaa tunteella, mutta varmasti kunnissa herättää ennakkoluuloja ajatus mahdollisen kuntajakoselvittäjän roolista.

Valtioneuvoston toimivalta rajaa valtuuston mahdollisuuksia toimia kuntalain 27 § mukaisesti. Tilanteessa, jossa rakennelaki edellyttää joka tapauksessa esittämään yhdistymistä, valtuuston lain mukainen tehtävä pitää huolta siitä, että kunnan asukkailla ja palvelunkäyttäjillä on edellytykset osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan, on näennäinen.

(Kuntalaki 27 , Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet: Valtuuston on pidettävä huolta siitä, että kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on edellytykset osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan.)

6. Lausunto yhdistymisavustuksien ehdoista ja määrästä

Kuntarakenneuudistuksen kokonaisuus on varmasti suurin kannustin selvittää aktiivisesti sitä optimaalista tilannetta ja ehtoja, joilla kunnan asukkaiden tulevaisuus turvataan. Kannustimien ja avustuksien määrät ovat linjassa jo totutun tason kanssa. Kuitenkin yhdistymisavustuksen perusosaa enemmän esimerkiksi Punkalaitumen kunnan tilanteeseen vaikuttaa valtionosuuksien vähenemisen korvaaminen 44 § mukaisesti. Tosin tilanne, jossa vallitsee epävarmuus valtionosuus uudistuksesta vuodesta 2015 alkaen, ei ole tervetullutta ohjausta kuntien päättäjille eikä herätä luottamusta siihen, että kunta tekisi omaehtoista päätöstä ja valmistelua yhdistymisesityksestä. Lähtökohtaisesti valtionosuuksilla tulisi turvata kuntien tehtävien hoitaminen, ei ohjata kuntarakenteen muutosta.

Vastaavasti ehdot yhdistymisavustusten saamiseksi koetaan luottamusjohdossa kunnallista itsehallintoa loukkaavaksi. Pienten kuntien ensisijainen tarkoitus yhdistymisten kynnyksellä olisi varmasti turvata subsidiariteetti, lähipalveluiden puitteet ja siihen liittyvä keskeinen infrastruktuuri omassa maaseutukeskuksessa, mutta avustuksen käyttö on linjattu kohdennettavaksi aiempaa selvemmin yhdistymisselvitysten edellytyksiin ja kustannuksiin.

7. Lausunto sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien turvaamisesta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta koskevien linjausten mukaisesti

Maaseutukeskusten lähipalveluiden turvaaminen isoissa muodostettavissa peruskunnissa on todellinen huolenaihe. Kuntayhtymien ja yhteistoiminta-alueiden kokemusten perusteella tiedämme, että lääkäri-, sairaanhoitaja- ja tai vanhuspalveluiden turvaaminen on kynnyskysymys nykyisissä pienkunnissa, ja käytäntö ei aina vastaa kirjattuja tavoitteita. On rehellistä ajatella, että päätöksenteon keskittyessä entistä voimakkaammin kauemmaksi omaa vanhaa kuntakeskusta, todelliset vaikutusmahdollisuudet heikkenevät. Lähidemokratia menettää merkityksensä, jos sillä ei

ole todellista sisältöä ja oikeita asioita päätettäväksi. Tämän vuoksi pienen kunnan näkökulmasta keskeisin asia sote-uudistuksessa on oman vaikutusvallan maksimointi lähipalveluiden turvaamiseksi. Saattaa olla, että sote-rakenteen kuntayhtymässä tämä olisi vähintäänkin yhtä hyvin turvattu kuin vahvassa peruskunnassa. Tätä emme kuitenkaan ehdi todentamaan lausuntoaikataulun puitteissa. Tämän vuoksi PARAS-mallin mukaisen järjestelyn kokemuksia olisi ollut syytä kerätä pidempään.

Uuden sote-rakenteen mukaisten erityisvastuutasen, perustason ja laajennetun perustason mukaiset rakenteet ovat vielä selvityksen kohteena Lounais- ja Länsi-Pirkanmaalla. Lisäksi sairaanhoitopiirien rooli muutoksessa aikatauluineen on niin avoin, että Punkalaitumen ei ole tarkoituksenmukaista tässä tilanteessa arvioida sairaanhoitopiirin jäsenkuntakysymystä.

Erva-alueiden muodostamisen osalta vaikuttaisi tarkoituksenmukaiselta, kuten viime aikoina on keskusteltu, että sairaanhoitopiirien kuntayhtymät eivät lakkaisi, vaan toiminnan sisältöjä kehitettäisiin. Tällöin sairaanhoitopiirikuntayhtymä olisi edelleen konserni yhtiöineen ja liikelaitoksineen, ja erva-alue olisi oma kuntayhtymänsä sille kuuluvine koordinaatiotehtävineen. Jatkossakin erityisvastuutasen päättävissä toimielimissä tulee olla voimassaolevan erikoissairaanhoitolain tapaan jyvitetty kunnittain määräytyvä edustus.

Keskeinen peruskysymys on kuntien rahoitus- ja järjestämisvastuu jatkossakin. Pienten kuntien osalta järjestämisvastuu tulee olla jatkossakin mahdollista toteuttaa joko perustason tai laajennetun perustason sote-alueeseen kuulumalla.

Punkalaitumen kunta kuuluu tällä hetkellä VSSHP:n jäsenkuntana TYKS:n erityisvastuualueeseen ja on samaan aikaan Pirkanmaalla toimivan Sosiaali- ja terveystieteiden yhteistoiminta-alueen (Sotesi) jäsenkunta. Sotesi perustuu vastuukunta-malliin ja vastuukuntana toimii Sastamala. Punkalaitumen kunta ostaa erikoissairaanhoitoon palveluista noin puolet Pirkanmaan sairaanhoitopiiriltä, vaikka kunta ei ole PSHP:n jäsenkunta.

Sotesi-yhteistyöstä huolimatta Punkalaitumen kunta ei näe sairaanhoitopiirin jäsenyyden vaihtamista tarkoituksenmukaiseksi ennen kuin tiedetään, miten sairaanhoitopiirit organisoituvat sote-uudistuksen yhteydessä. Osaltaan tähän vaikuttaa vuoden 2014 voimaan astuva erikoissairaanhoitoon vapaa liikkuvuus.

Sastamalan kaupungin toteuttama ratkaisu vaikuttaa olennaisesti Punkalaitumen kunnan tilanteeseen sekä perusterveydenhuollon että erikoissairaanhoitoon järjestämisessä. Sastamala on ilmoittanut kahdesta vaihtoehdosta 50 000 -100 000 asukkaan väestöpohjan tavoittelemiseksi: Länsi-Pirkanmaan tai Tampereen keskuseudun sote-alueeseen kuulumisesta. Mikäli Sastamala päätyy Tampereen keskuseudun sote-alueeseen, on Punkalaitumen harkittava tähän sote-alueeseen liittyessään myös erva-alueen vaihtamista.

Peruspalveluiden ja laajennettujen peruspalveluiden järjestämisvastuun toteuttamisen osalta Punkalaitumen hakee lähtökohtaisesti kuntayhtymäosallisuutta tai vastuukunta-mallin mukaista yhteistyötä.

Keskussairaalan ja aluesairaaloitten välinen työnjako on kehitettävä tarkoituksenmukaiseksi ja selkeäksi siten, että erikoissairaanhoito ei hajaannu eri alueiden väliseksi kilpavarusteluksi. Tämä

edellyttää sitä, että keskussairaala ja aluesairaalat kuuluvat samaan sote-alueeseen. Punkalaitumen kunta odottaa ratkaisua sairaanhoitopiirien kohtalosta ennen lopullista suuntautumista.

Uudistuksen yhteydessä on selvitettävä mahdollisuus siihen, että sairaanhoitopiirin kuntayhtymä ei lakkaisi vaan toiminnan sisältöä kehitettäisiin vastaamaan sosiaali- ja terveydenhuollon laajan perustason vaatimuksia. Tällöin välttyttäisiin suurilta omaisuusselvityksiltä ja lunastuksilta.

Sote-palveluiden pääasiallinen rahoitusvastuu tulee säilyttää kunnilla. Siitäkin huolimatta, että alle 20 000 asukkaan kuntien järjestämisvastuu perustuisi kuntayhtymä- tai vastuukuntayhteistyöhön.

Kuntayhtymien tai vastuukuntamallin yhteisellä kantokyvyllä tulee taata riittävän laajaa pohja koko sote-alueen toiminnan rahoittamiseen. Kuntien kustannusvastaavuus pitää olla ostettujen palveluiden osalta suorite- ja tuoteperusteista ja kustannuslaskennan avointa ja vertailukelpoiseen yksikköhintoihin perustuvaa.

Oleellinen asia on kuntien välinen kustannusten jako. Järjestämis- ja rahoitusvastuun ykseyttä vastaa kustannusten suorite- ja tuoteperusteinen kohdentaminen verrattuna keskimäärin asukasta kohti laskettuun kunnan kustannusvastuuseen. Kuntien kesken tilanteet voivat uudistusten jälkeenkin olla erilaisia.

Punkalaitumen kunnan osalta on tärkeää, että erikoissairaanhoidon vapaa liikkuvuus mahdollistaa jatkossakin asiakaskohtaisen valinnanmahdollisuuden hoitopaikan osalta. Tätä perustelua tukee asiakkaiden henkilökohtainen hoitohistoria. Lisäksi Sote-alueiden välinen yhteistyö tulee mahdollistaa sopimuksin, jotta, edelleen asiakkaiden hoitohistoriasta johtuen, asioiminen sekä Vammalan aluesairaalassa että Loimaan aluesairaalassa taataan jatkossakin.